



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Mgr. Filipem Skřivanem ve věci

žalobce: **M. A. E.**, nar. X, st. příslušnost X
pobytem X

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 5. 2021, č. j. OAM-227/ZA-ZA12-LE24-2021,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaný napadeným rozhodnutím zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou dle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“). Konstatoval, že žalobce je státním příslušníkem Marockého království, které se ve smyslu § 2 vyhlášky ministerstva vnitra č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, považuje za bezpečnou zemi původu. Žalobce neprokázal, že v případě jeho problémů v zemi původu (účast na demonstracích v letech 2017 – 2019, při kterých byl zbit policií, a jeho berberský původ) nelze Marocké království považovat za bezpečnou zemi původu.

II. Obsah žaloby

2. Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce včasnou žalobu. Domnívá se, že mu v zemi původu hrozí pronásledování, resp. vážná újma ve smyslu § 12 a § 14a zákona o azylu. Dle žalobce nelze v jeho případě považovat Maroko za bezpečnou zemi původu, přičemž ve své výpovědi poukazoval zejména na diskriminaci a tlak z důvodu příslušnosti k berberské menšině.
3. Žalobce dále namítá, že meze základních práv mohou být upraveny pouze zákonem. Užití institutu bezpečné země původu přímo omezuje právo žalobce na meritorní posouzení jeho žádosti, a tedy právo na přístup k orgánům veřejné moci (čl. 36 Listiny) a právo domáhat se azylu (čl. 43 Listiny). Vydání seznamu bezpečných zemí pouhou vyhláškou je proto dle žalobce v rozporu s čl. 4 Listiny a nemělo by mít vliv na posouzení soudu.
4. Žalobce dále cituje část rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 3. 2014, č. j. 5 Azs 23/2013 – 19, a čl. 36 odst. 1 směrnice č. 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany („procedurální směrnice“). Dodává, že předložil závažné důvody pro to, aby nebylo možné v jeho konkrétní situaci považovat zemi původu za bezpečnou, a není povinen prokazovat, že by byl v horším postavení než jiní lidé se stejnými problémy. Během protestů, kterých se žalobce zúčastňoval, čelil policejnímu násilí. Maroko proto nelze považovat za bezpečnou zemi původu. Žalobce proto navrhuje, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

5. Žalovaný ve svém vyjádření uvádí, že fyzické útoky vůči žalobci nebere na lehkou váhu, jejich ojedinělost a intenzita však nemůže být v žádném případě dostatečným důvodem pro to, aby Maroko ve vztahu k žalobci nemohlo být nahlíženo jako bezpečná země původu. Žalobce nikdy nebyl zadržen a nebylo proti němu vedeno trestní stíhání. Ačkoli se jistě jedná o pochybení zasahujících policistů, neprokazuje takové chování systematické pronásledování Berberů podporované či dokonce vedené státním aparátem. Zprávy o zemi původu zmiňují dílčí problémy a ústrky, kterým musí členové zmíněné etnické skupiny čelit, rozhodně se však nejedná o skutečnosti zakládající důvod pro udělení mezinárodní ochrany. Žalobce v jeho individuálním případě neprokázal opak.
6. Zprávy o zemi původu hovoří o celkově zlepšující se situaci Berberů v Maroku, dá se proto jen stěží uvěřit tomu, že žalobce začal být při hledání zaměstnání diskriminován až poté, co 10 let bez problémů pracoval celkem ve třech zaměstnáních.

7. S protiústavností právní úpravy žalovaný nesouhlasí. I při využití institutu bezpečné země původu dochází k individuálnímu posouzení případu a žadatel má stejné právo na využití opravných prostředků. Žalovaný proto navrhuje, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

IV. Posouzení věci krajským soudem

8. Žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 s. ř. s.), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.). Žaloba je přípustná (zejména § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.). Za splnění podmínek § 51 s. ř. s. rozhodl soud bez jednání.
9. Žaloba **není** důvodná.
10. Podle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu se pro účely tohoto zákona rozumí bezpečnou zemí původu *stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, kde:*
- 1. obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu,*
 - 2. který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo § 14a,*
 - 3. který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků, a*
 - 4. který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlíží nad stavem dodržování lidských práv.*
11. Podle § 16 odst. 2 zákona o azylu se jako zjevně nedůvodná zamítne žádost o udělení mezinárodní ochrany, *jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který ČR považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.* V souladu s § 16 odst. 3 zákona o azylu platí, že pokud jsou tu předpoklady pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany pro zjevnou nedůvodnost, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li tu předpoklady pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany pro zjevnou nedůvodnost podle § 16 odst. 2, rovněž se *neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.* Podle § 86 odst. 4 zákona o azylu stanoví ministerstvo vyhláškou seznam bezpečných zemí původu, bezpečných třetích zemí a evropských bezpečných třetích zemí; seznamy zemí stanovené vyhláškou ministerstvo přezkoumá nejméně jedenkrát v kalendářním roce.
12. Základem vnitrostátní úpravy konceptu bezpečných zemí původu je směrnice č. 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany („procedurální směrnice“). Ta v bodu 40 své preambule uvádí, že *pokud lze třetí zemi pokládat za bezpečnou zemi původu, měly by mít členské státy možnost označit ji za bezpečnou a vycházet z domněnky, že je pro daného žadatele bezpečná, pokud žadatel neprokáže opak.* Z bodu 46 preambule vyplývá, že členské státy se mohou

rozhodnout, zda budou posuzovat bezpečnost země původu případ od případu nebo označí země jako bezpečné přijetím seznamu těchto zemí. ČR zvolila druhou z těchto variant (viz výše citovaný § 86 odst. 4 zákona o azylu). Seznam bezpečných zemí původu obsahuje § 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců. V souladu s bodem 14 tohoto ustanovení *Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu Maroko*.

13. Podle čl. 4 odst. 2 Listiny *meze základních práv a svobod mohou být za podmínek stanovených Listinou základních práv a svobod (dále jen „Listina“) upraveny pouze zákonem*. Jak je shora uvedeno, koncept bezpečné země původu má oporu v zákoně o azylu a procedurální směrnici, kde jsou stanoveny materiální podmínky, které musí třetí země splnit, aby ji členský stát mohl označit za bezpečnou zemi původu (§ 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu, příloha I procedurální směrnice), procesní režim nakládání s žádostmi v případě žadatelů pocházejících z bezpečné země původu (§ 16 odst. 2 – 4 zákona o azylu) a zmocnění ministerstva stanovit vyhláškou seznam bezpečných zemí původu (§ 86 odst. 4 zákona o azylu). Zařazením země na seznam bezpečných zemí původu ministerstvo deklaruje, že tato země splňuje podmínky, které pro označení za bezpečnou vyžaduje procedurální směrnice a zákon o azylu. Při soudním přezkumu rozhodnutí žalovaného založeného na konceptu bezpečné země původu soud posuzuje nejen to, zda se žadateli podařilo vyvrátit domněnku bezpečnosti, ale musí se zabývat také tím, zda v kontextu příběhu žadatele vůbec daná země splňuje materiální podmínky zařazení na seznam bezpečných zemí původu ve smyslu procedurální směrnice a zákona o azylu (srov. též rozsudek zdejšího soudu ze dne 20. 10. 2021, č. j. 41 Az 58/2020 – 52).
14. Zjednodušený procesní režim posuzování žádosti o mezinárodní ochranu osoby pocházející z tzv. bezpečné země původu má ze shora uvedených důvodů základ v zákonné úpravě, stejně jako zmocnění ministerstva vydat seznam bezpečných zemí původu; to přitom v individuálních případech podléhá kontrole ze strany soudní moci. Krajský soud proto ve vymezené úpravě neshledal žádné deficity z hlediska čl. 4 odst. 2 Listiny. Ani žalobce pak nenamítá, že Maroko obecně nesplňuje podmínky pro zařazení na seznam bezpečných zemí původu. Opakovaně argumentuje tím, že Maroko nelze považovat za bezpečnou zemi v jeho konkrétní situaci.
15. Pokud žadatel pochází z bezpečné země původu, předpokládá se, že jeho žádost o mezinárodní ochranu je nedůvodná, protože mu v zemi původu nehrozí pronásledování ani vážná újma. Tato domněnka je ovšem vyvratitelná. Každý žadatel pocházející z bezpečné země původu má možnost prokázat, že v jeho konkrétním případě by se domněnka bezpečnosti uplatnit neměla. Žadatel tedy musí prokázat, že právě jemu „*hrozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení. Jak bylo uvedeno výše, obdobné podmínky nejsou u standardních žádostí o mezinárodní ochranu (minimálně, pokud jde o zkoumání podmínek pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu) vyžadovány, a tudíž označení určité země za bezpečnou zemi původu v podstatě zvyšuje důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu*“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 – 70). Aby žadatel toto důkazní břemeno unesl, musí nejen tvrdit relevantní skutečnosti z hlediska důvodů pro udělení mezinárodní ochrany, ale zejména tato tvrzení prokázat.

16. Žalobce ve správním řízení vypověděl, že nikdy nebyl členem žádné politické strany nebo hnutí, o politiku se nezajímá. Jako Berber se účastnil různých demonstrací a od té doby byl terčem rasistických útoků a narážek. V pohovoru k žádosti doplnil, že se účastnil demonstrací v Casablance a Agádíru asi jednou měsíčně od konce roku 2017 do března 2019. Tehdy s demonstracemi skončili. Poté se setkával s projevy rasismu a nemohl najít práci. Při protestech zasahovala policie jak slovně tak fyzicky. Používala vodní děla, několikrát byl žalobce policií zbit; nikdy ale nebyl zadržen a jiné problémy ve spojitosti s demonstracemi neměl. Žalobce dále popsal jeden izolovaný incident s policisty mimo demonstrace a jeden incident, při němž došlo k potyčce s jinými muži v kavárně.
17. K tomu lze uvést, že dle informací o zemi původu shromážděných žalovaným (zejména informace Hodnocení Maroka jako bezpečné země původu ze srpna 2020 a informace Situace Berberů v Maroku ze dne 4. 1. 2021) v Maroku soustavně nedochází k pronásledování ani k mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení či trestům. Různé etnické skupiny Berberů tvoří přibližně 40 % populace Maroka. Ze shromážděných zpráv dále vyplývá, že situace Berberů v Maroku se postupně zlepšuje, ekonomická deprivace má spíše historické než politické příčiny. Na poli ochrany jazyka a kultury bylo dosaženo významných úspěchů, politicky Berbeři uplatňují stejná práva jako ostatní, v červnu roku 2019 byl přijat zákon začleňující berberský jazyk do všech oblastí společenského života. Přestože určité problémy stále přetrvávají (spory o pozemková práva, marginalizace a diskriminace v přístupu ke vzdělání a zdravotní péči ve vzdálených venkovských oblastech), určitého pokroku při snižování chudoby bylo dosaženo.
18. Jakkoliv tedy není obecně vyloučeno, že vůči žalobci mohly být ze strany soukromých osob v minulosti učiněny určité projevy rasismu, dle zpráv o zemi původu se nejedná o široce rozšířený fenomén, který by odůvodňoval hrozbu vážné újmy již z důvodu berberského původu (Berbeři přitom tvoří téměř polovinu populace Maroka). To je ostatně v souladu se zařazením Maroka na seznam bezpečných zemí původu. Žalobce k tomuto kromě jedné potyčky v kavárně a problémů se získáním zaměstnání (přitom poslední zaměstnání však z vlastní vůle opustil) nic konkrétního netvrdil, nedoložil ani nic, co by závěry žalovaného v tomto vyvracelo.
19. Co se týče účasti žalobce na zmiňovaných protestech, zprávy o zemi původu popisují nedostatky na poli svobody projevu a shromažďovacího práva. V roce 2016 v berberské oblasti Ríf vzniklo hnutí X, které organizovalo v letech 2016 – 2017 protesty proti nerovnosti a stalo se terčem represí ze strany úřadů. Tisíce lidí vyšly do ulic a v průběhu protestů bylo zadrženo asi 400 osob, odsouzeno bylo 42 osob, jednalo se o vůdce hnutí a další aktivisty.
20. Krajský soud stejně jako žalovaný nehodlá zlehčovat fyzické střety žalobce s policií v průběhu demonstrací (žalobce popisuje, že byl opakovaně zbit, zda utrpěl nějaké zranění a případně jeho vážnost, již nepopisuje). Žalobce však kromě těchto střetů, k nimž došlo při průběhu samotných demonstrací, žádným dalším problémům v souvislosti se svou účastí na protestech v zemi původu nečelil, což také žalovanému sám vypověděl. Žalobce nebyl členem hnutí ani nebyl aktivistou, dle výpovědi zaznamenané v protokolu se o politiku nezajímá. Protesty nadto probíhaly zejména od října 2016 do června 2017, tedy předtím, než se jich žalobce účastnil. Ten také vypověděl, že s protesty přestali v březnu 2019, tedy celý rok předtím, než žalobce opustil zemi původu. Žádnou faktickou perzekuci

v souvislosti s účastí na demonstracích žalobce nepopisuje a ze zpráv o zemi původu se nepodává, že by v současné době hrozila.

21. Jakkoliv tedy situace na poli uplatňování politických práv a práva shromažďovacího vykazuje v Maroku i podle zpráv žalovaného určité nedostatky, žalobce neprokázal, že by v tomto ohledu v jeho případě nebylo možné považovat Maroko za bezpečnou zemi původu. Pro vyvrácení domněnky bezpečnosti Maroka by žalobce v rámci správního řízení musel tvrdit a doložit, že uvedené problémy se dotýkají právě jeho osobně, a že by mu v případě návratu do vlasti hrozilo závažné porušení lidských práv. Toto však žalobce neučinil a domněnku bezpečnosti země původu nevyvrátil.
22. Žalobce cituje ze závěrů rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 3. 2014, č. j. 5 Azs 23/2013 – 19, aniž by ovšem bylo zřejmé, jak tyto závěry souvisí s jeho situací. V odkazovaném rozsudku Nejvyšší správní soud hodnotil situaci, kdy žadatel ve správním řízení doložil zprávy popisující nedostatky justičního systému v zemi původu, zahrnující nebezpečí mučení a nelidského zacházení, tyto nedostatky vyplývaly i ze zpráv shromážděných žalovaným, a žadatel nadto čelil v zemi původu trestnímu stíhání. V takovém případě žadatel nemusel prokazovat, že mu hrozí mučení více, než ostatním osobám v jeho postavení. Jedná se tedy o významně odlišnou situaci.
23. Pokud naopak ze zpráv o zemi původu obecně perzekuce nebo hrozba vážné újmy v případě osob v postavení žalobce (tj. řadová účastníci demonstrací před rokem 2019) nevyplývá, a ani žalobce žádné jiné zprávy nedokládá, leží v případě bezpečných zemí původu břemeno tvrzení a prokázání individuálních okolností, které by případně bezpečnost země původu vyvrátily, právě na žadateli.

V. Závěr a náklady řízení

24. Krajský soud z výše uvedených důvodů žalobu jako nedůvodnou zamítl dle § 78 odst. 7 s. ř. s.
25. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nebyl úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, procesně úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o ní musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 12. května 2022

Mgr. Filip Skřivan, v. r.
samosoudce